

Poučení o rizicích

Toto poučení nemůže zahrnovat naprosto veškerá rizika a důležité aspekty našich služeb a investičních nástrojů, jeho cílem je poskytnout Vám informace a varovat Vás před riziky spojenými s investičními nástroji, které mohou být předmětem poskytování investičních služeb ze strany společnosti Colosseum, a.s. tak, abyste byli v rozumné míře schopni porozumět povaze těchto služeb a rizikům, která s sebou nesou, a dále porozumět specifickým druhům investic, které Vám nabízíme, a byli tak schopni provádět informovaná rozhodnutí o svých investicích.

S těmito ani jinými produkty byste neměli obchodovat, pokud neporozumíte povaze kontraktu, do kterého vstupujete, a míře rizika, kterému se vystavujete. Měli byste si být také jisti, že je daný produkt anebo služba vhodná s ohledem na Vaši situaci a finanční pozici. Bude-li to potřeba, vyhledejte příslušnou radu ještě před tím, než dané investiční rozhodnutí učiníte. Rizikové faktory se mohou objevit zároveň s dalšími anebo se mohou vzájemně znásobit a výsledný dopad na hodnotu investice tak může být nepředvídatelný.

Všechny finanční produkty představují určitou míru rizika a i nízkorizikové investiční strategie obsahují určitý prvek nejistoty. Druh rizika závisí na různých otázkách, jako například, jak je daný investiční nástroj navržen nebo vytvořen. Různé nástroje představují různé míry rizika a než se rozhodnete, zda s těmito nástroji či jakýmkoliv finančními produkty obchodovat, měli byste zvážit následující informace.

Informace o investičních nástrojích a o rizicích s nimi spojených

V této části naleznete přehled rizik spojených s investičními nástroji a informací o nich, které mohou být předmětem poskytovaných investičních služeb. Tyto informace byste měli prostudovat společně s ostatními informacemi obsaženými v tomto poučení.

1. Akcie a akciové nástroje

1.1. Obecné informace

Riziko u akcií spočívá v tom, že zároveň musí růst hodnota dané společnosti a tato společnost musí vyplácet odpovídající dividendy, jinak cena akcie začne klesat. Pokud je taková společnost kotovaná či obchodována na burze, bude mít problémy získat další kapitál pro financování své činnosti a její výkon se bude ve srovnání s konkurencí zhoršovat, což povede k dalšímu snižování ceny jejich akcií. Nakonec se taková společnost stane zranitelnou a možným cílem pro převzetí nebo se může dostat do konkurzu. V případě akcií jste vystaveni všem obecným typům rizika uvedeným níže. Navíc existuje riziko, že se celé odvětví dostane do problémů. A pokud se jedná o soukromou společnost, tzn. není kotována či obchodována na burze, nebo je kotována, ale s jejími akciemi se obchoduje pouze zřídka, existuje také určitá míra rizika likvidity, protože takové akcie může být velmi těžké prodat.

1.2. Penny Shares (“akcie za penci”)

Když se kupují akcie malých společností, včetně tzv. penny shares, existuje ještě další riziko finanční ztráty. Mezi kupní a prodejní cenou těchto akcií je velký rozdíl. Pokud je nutné je prodat okamžitě, můžete za ně dostat podstatně méně, než jste zaplatili. Cena se může rychle měnit, a to jak směrem nahoru, tak dolů.

2. Opční listy (warrants)

Opční list je časově omezené právo k úpisu akcií, dlužních úpisů, zápůjčních obligací nebo státních cenných papírů, které lze realizovat u původního emitenta podkladových cenných papírů. Relativně malý pohyb v ceně podkladového cenného papíru vede k neúměrně velkému pohybu, pozitivnímu či negativnímu, v ceně daného opčního listu. Proto mohou být ceny opčních listů nestabilní. Právo úpisu, které opční list dává, je časově omezené, což znamená, že pokud investor toto právo nerealizuje ve stanoveném časovém rámci, stává se tato investice bezcennou. Opční list může potenciálně nést všechny obecné druhy rizika uvedené níže.

Opční list byste neměli kupovat, pokud nejste připraveni i na úplnou ztrátu investovaných prostředků plus provize či transakčních poplatků. Některé další nástroje se také nazývají opční listy, ale ve skutečnosti se jedná o opce (např. právo na koupi cenných papírů, které lze realizovat u někoho jiného než je původní emitent daného cenného papíru – často se tomuto právu říká krytý opční list (covered warrant). Další informace o těchto nástrojích jsou uvedeny níže v části 6.3.

3. Nástroje peněžního trhu

Nástroj peněžního trhu představuje výpůjčku na časové období, které je obvykle kratší než 6 měsíců, ale někdy může být až jeden rok, kdy věřitel použije vklad na peněžních trzích za účelem jeho dalšího půjčení vypůjčovateli. Narozdíl od kontokorentu musí vypůjčovateli uvést přesnou částku a období, na které si přeje půjčit. Nástroje peněžního trhu jsou stejně jako jiné dluhové nástroje (viz část 4 níže) vystaveny obecným druhům rizika uvedeným níže, včetně kreditního a úrokového rizika.

4. Dluhové nástroje/dluhopisy/dlužní úpisy

Všechny dluhové nástroje potenciálně nesou všechny obecné druhy rizika uvedené níže, včetně kreditního a úrokového rizika. Dluhové cenné papíry nesou riziko, že emitent nebude schopen splácet jistinu a úroky z daného závazku, a jejich cena může být proměnlivá díky takovým faktorům jako je citlivost úrokové sazby, pohled trhu na úvěruschopnost emitenta či obecně likvidita celého trhu. Když rostou úrokové sazby, očekává se obecně pokles hodnoty podnikových dluhových cenných papírů. Převoditelné dluhové cenné papíry s pevnou sazbou a delší splatností jsou obecně citlivější na pohyby úrokových sazeb než stejné cenné papíry s kratší splatností.

5. Jednotky v programech kolektivního investování

Programy kolektivního investování a jejich podkladová aktiva jsou potenciálně vystavena všem obecným druhům rizika uvedeným níže. Existuje mnoho různých druhů programů kolektivního investování. Obecně jsou tyto programy tvořeny tak, že umožňují skupině investorů "spojit" svá aktiva a nechat je profesionálně spravovat nezávislým manažerem. Investice typicky zahrnují dluhopisy s dlouhodobou splatností (guilts), dluhopisy a kotované akcie, ale v závislosti na druhu programu mohou zahrnovat i deriváty, nemovitosti či jakákoliv jiná aktiva. Podkladová aktiva držaná daným investičním programem představují riziko a proto by si investoři měli ověřit, zda investiční program drží různé druhy aktiv a tím své riziko diverzifikuje. Pokud tomu tak je, může investice do takového programu omezit riziko investora díky tomu, že rozloží svou investici více, než by byl schopen, kdyby do jednotlivých aktiv investoval přímo jako samostatný investor.

Riziko se omezí díky široké škále investic v programu kolektivního investování, která omezuje dopad jednotlivých investic na celkovou výkonnost portfolia. Jelikož je tedy takový program vnímán jako možnost rozložení rizika, může jeho cena stoupat i klesat a v závislosti na investičních rozhodnutích může být takový program vystaven mnoha různým rizikům.

6. Deriváty včetně opcí, futures, swapů, FRA, derivátové nástroje pro přenos úvěrového rizika, finanční rozdílové smlouvy (CFD)

6.1. Obecné informace o derivátech

Derivát je finanční nástroj, který je odvozen od hodnoty podkladového aktiva. Namísto výměny či obchodu se samotným podkladovým aktivem je uzavřena dohoda o výměně peněžních prostředků, aktiv či nějaké jiné hodnoty k určitému budoucímu datu a na základě podkladového aktiva. Existuje mnoho druhů derivátů, ale opce, futures a swapy patří k nejběžnějším. Investor do derivátů na sebe často bere vysoké riziko a proto je do derivátů třeba investovat velmi obezřetně, zejména v případě menších nebo méně zkušených investorů.

Deriváty nesou vysokou míru rizika, zejména proto, že se zde spoléháme na další aktiva, která jsou nepředvídatelná. Opce či futures mohou investorovi umožnit si za určitou cenu vsadit na to, jak se bude cena daného aktiva vyvíjet a ačkoliv výnosy při správném rozhodnutí mohou být vysoké, v případě špatného rozhodnutí přichází investor o % poplatek (zaplacenou cenu/prémii). V případě vstupu do "krátké" pozice u opcí či futures (tzn. prodávající dané aktivum v čase prodeje nevlastní) může investor utrpět vysoké ztráty, pokud cena derivátu významně vzroste. Pokud je hodnota transakce s deriváty velmi vysoká nebo pokud je daný trh nelikvidní (což se může stát u mnoha derivátových transakcí privátně sjednávaných mimo burzu), nemusí být možné transakci provést či uzavřít otevřenou pozici za výhodnou cenu.

Deriváty obchodované na burze navíc nesou obecné riziko spojené se samotným obchodováním na burze. Mimoburzovní deriváty jsou kontrakty uzavírané s určitou protistranou a jako u kteréhokoli kontraktu jsou vystaveny kreditnímu riziku a v každém případě by měl investor dobře zvážit konkrétní smluvní podmínky (zda se jedná o jednorázovou či rámcovou transakci).

Deriváty lze použít ke spekulativním účelům nebo jako zajištění s cílem řídit riziko u jiných investic. V každém případě by se mělo zvážit, zda je daná transakce pro konkrétního investora vhodná. Měli byste se proto zeptat na smluvní podmínky specifických derivátů a na související závazky (např. za jakých podmínek pro Vás může nastat povinnost dodat či přijmout podkladové aktivum u futures kontraktu a v případě opcí, jaké je datum expirace a jak je omezeno časové období pro realizaci dané opce).

Za určitých okolností mohou být specifikace nevypořádaných kontraktů (včetně realizační ceny opce) změněna burzou nebo clearingovým domem tak, aby odrážely změny v podkladovém aktivu.

Normální cenový vztah mezi podkladovým aktivem a derivátem nemusí existovat v každém jednotlivém případě. Může k tomu dojít například, když je podkladovým aktivem opce nějaký futures kontrakt, na jehož cenu jsou stanoveny limity, zatímco cena opce omezena není. Pokud neexistuje žádná podkladová referenční cena, může být obtížné stanovit "reálnou" hodnotu.

Níže uvedené body se nevztahují pouze na dané konkrétní deriváty, ale mohou se vztáhnout obecně na veškeré deriváty. Veškeré deriváty jsou potenciálně vystaveny všem hlavním druhům rizika uvedeným níže v části III, zejména tržnímu riziku, kreditnímu riziku a jakýmkoliv specifickým rizikům odvětví souvisejícího s podkladovým aktivem.

6.2. Futures/forwardy/FRA

Transakce s futures nebo forwardy představují závazek přijmout či dodat podkladové aktivum k určitému budoucímu datu nebo v některých případech vypořádat pozici hotově. Tyto nástroje nesou velkou míru rizika. "Gearing" nebo "leverage" (pákový efekt) dosažitelný při obchodování s futures a forwardy znamená, že malý vklad či záloha (margin) může vést k velkým ztrátám či ziskům. Také to znamená, že relativně malý pohyb může vést k nepoměrně většímu pohybu hodnoty vaší investice, což může pracovat ve váš prospěch ale i proti vám.

Výše počáteční marže je relativně nízká ve srovnání s hodnotou termínových kontraktů. Můžete utrpět totální ztrátu prostředků z počáteční marže a jakýchkoliv dalších prostředků deponovaných u brokera za účelem udržení vaší pozice. Pokud se trh změní v neprospěch vaší pozice nebo vzrostou úrovně marží, můžete být vyzváni k uhrazení značné částky, vaše pozice může být uzavřena se ztrátou a vy budete odpovídat za vzniklý deficit. Ztráta z obchodování může převýšit veškeré vámi deponované prostředky u brokera a za vzniklý dluh jste odpovědní a musíte jej uhradit. Pro lepší pochopení pákového efektu je uveden příklad obchodu s futures kontraktem.

Pákový efekt – příklad : nákup futures na britskou libru (měnový kurz GBP/USD)

Specifikace kontraktu:

- kurz je udáván v US centech (USc) za 1 libru (GBP)
- marže 3000 USD
- objem kontraktu 62500 GBP
- hodnota bodu 625 USD

Nákup futures za kurz 145,00 (USc/GBP)

scénář	nový kurz	změna kurzu	změna kurzu %	hodnota bodu	zisk/ztráta	zisk/ztráta % z marže
růst kurzu	146,00	+1,00	+0,69%	625 USD	+625 USD	+20,83%
pokles	144,00	-1,00	-0,69%	625 USD	-625 USD	-20,83%

Při růstu kurzu britské libry o 0,69% v tomto případě došlo k zisku 625 USD na 1 futures kontrakt, což je vzhledem k záloze (marže) 3000 USD zisk 20,83%. Při opačném vývoji při poklesu kurzu o 0,69% došlo ke ztrátě 625 USD z investovaných 3000 USD, tj ztrátě 20,83%.

U futures a forwardů existuje potenciální závazek a měli byste si být vědomi důsledků, zejména konkrétních požadavků na rozpětí: to znamená, že u všech burzovních a většiny OTC (mimoburzovních) futures a forwardů budete muset na každodenní bázi hotově vyplácet ztráty vytvořené za konkrétní den a pokud tak neučiníte, může být kontrakt ukončen (viz níže – kapitola Rizika transakcí a služeb, odstavec 1 a 2).

6.3. Opce

Existuje mnoho různých opcí s různými charakteristikami podle následujících podmínek.

Nákup opcí: nákup opcí představuje menší riziko než jejich prodej, protože pokud se cena podkladového aktiva vyvíjí ve váš neprospěch, prostě danou opci nerealizujete. Maximální ztráta, kterou můžete utrpět, je zaplacená cena opce plus jakákoliv provize nebo jiné transakční poplatky. Pokud si ale koupíte kupní opci na futures kontrakt a později tuto opci realizujete, musíte daný futures kontrakt koupit. Tím se vystavujete rizikům popsaným u "futures" a u "investičních transakcí s potenciálním závazkem".

Prodej opcí: pokud opci prodáváte, vystavujete se mnohem většímu riziku než při jejím nákupu. Může se na vás vztahovat povinnost každodenně vyrovnávat vytvořenou ztrátu (viz výše), která může být mnohem vyšší než obdržená prémie/cena za prodanou opci. Prodejem opce přijímáte právní závazek koupit nebo prodat podkladové aktivum, pokud kupující tuto opci realizuje, a to bez ohledu na to, jak velký je rozdíl mezi realizační a tržní cenou tohoto aktiva. Pokud již vlastníte podkladové aktivum, které jste se v kontraktu zavázal prodat (tzv. kryté kupní opce), riziko se tím snižuje. Pokud podkladové aktivum nevládníte (tzv. nekryté kupní opce), může být riziko neomezené. Prodej nekrytých opcí by měli zvažovat pouze zkušeně a jen po prozkoumání veškerých podmínek a potenciálního rizika.

Tradiční opce: některé společnosti, které jsou členy londýnské burzy, mohou za speciálních

burzovních podmínek prodávat konkrétní druh opcí, kterému se říká "tradiční opce". Tyto opce mohou představovat větší riziko než opce jiného druhu. Obvykle nejsou uvedeny dvoustranné ceny a neexistuje žádný trh, na kterém by bylo možné uzavřít otevřenou pozici nebo provést stejnou a opačnou transakci a tím obrátit otevřenou pozici. Může být obtížné ocenit jejich hodnotu a pro prodávajícího může být těžké vyhodnotit riziko, kterému se u takové opce vystavuje.

Určité opční trhy fungují na bázi denního vypořádávání rozdílů a kupující tak nemusí ke dni uskutečnění koupě zaplatit plnou cenu opce. V takové situaci se může stát, že budete muset následně zaplatit rozdíl, který bude stejně vysoký jako cena vaší opce. Pokud tak neučiníte, může se vaše pozice uzavřít či zrušit stejně jako u pozice futures.

Transakce s opcemi nesou vysoký stupeň rizika. Kupující a prodávající opcí by se měli obeznámit s druhem opce (t.j. put nebo call), se kterým hodlají obchodovat, jakož i s riziky spojenými s těmito opčními obchody. Je vhodné spočítat rozsah, do kterého se hodnota pozic musí zvýšit, aby vaše pozice byla profitabilní, vezmeme-li v potaz prémii a veškeré náklady spojené s transakcí.

Obchodník kupující opce může opce offsetovat (uzavřít opačnou pozicí, tj. prodat nebo nakoupit), uplatnit (exercise) nebo nechat opce propadnout (expirovat). Uplatnění opce má za důsledek buď zúčtování v hotovosti, nebo situaci, kdy kupující koupí nebo prodá příslušný podkladový instrument za předem stanovenou cenu (strike cena). Pokud je podkladovým instrumentem opce termínový kontrakt, získá kupující krátkou nebo dlouhou termínovou pozici a s ní spojené závazky plynoucí z marže (viz oddíl o termínových obchodech). Pokud zakoupené opce propadnou (expirují) bez uplatnění, utrpí kupující totální ztrátu celé své investice, která se skládá, pokud není uvedeno jinak, z opční prémie a nákladů na transakci.

6.4. Finanční rozdílové smlouvy (CFDs)

Některé deriváty jsou označovány jako finanční rozdílové smlouvy (CFDs). Může se jednat o opce a futures z indexu FTSE 100 nebo jakéhokoliv jiného indexu a stejně tak může jít o měnové nebo úrokové swapy. Ale narozdíl od jiných futures a opcí (které mohou v závislosti na podmínkách být vypořádány hotově nebo dodáním podkladového aktiva) se tyto kontrakty mohou vypořádat pouze hotově. Investice do CFDs s sebou nese stejná rizika jako investice do futures nebo opcí, jak je uvedeno v předchozí části 6.2 a 6.3. Transakce s CFDs mohou také nést potenciální závazek.

6.5. Swapy

Swap je derivát, u kterého si dvě protistrany vymění jeden tok cashflow za druhý. Hlavním rizikem u starých mimoburzovních derivátů (včetně swapů) je riziko protistrany. Pokud chce strana A úvěr s pevnou úrokovou sazbou a proto v rámci swapu provede se stranou B výměnu za úvěr s pohyblivým úrokem, čímž dojde k výměně plateb, získá tím strana A pevnou sazbu. Pokud se ale strana B dostane do platební neschopnosti, ztratí strana A svou pevnou sazbu a bude zase platit pohyblivou. Pokud se úrokové sazby mezitím hodně zvýšily, může mít strana A problém se splácením.

Swapový trh se v posledních letech hodně rozšířil a mnoho bank a investičních bankovních společností funguje jako komitent a také jako zprostředkovatel využívající standardizovanou swapovou dokumentaci. Díky tomu se swapový trh stal likvidní, ale neexistuje jistota, že bude pro daný swap v daném čase existovat také likvidní sekundární trh.

7. Složené nástroje

Jakýkoliv složený nástroj, jako například dluhopis s opčním listem, je vystaven riziku obou produktů, ze kterých se skládá, a složené produkty proto obecně představují vyšší riziko než jejich jednotlivé složky.

Obecné druhy rizika

1. Obecné informace

Cena či hodnota investice bude záviset na výkyvech finančních trhů, které nikdo nemůže mít pod kontrolou. Výkonnost v minulosti není ukazatelem výkonnosti budoucí. Povaha a míra investičního rizika je v různých zemích různá a liší se i podle druhu investice. Tato investiční rizika se mezi jiným budou lišit podle druhu prováděné investice, podle způsobu, jak byly dané produkty a jejich podmínky vytvořeny, podle potřeb a cílů konkrétních investorů, podle toho, jak je konkrétní investice provedena nebo nabídnuta, prodána nebo obchodována, podle lokality nebo domicilu emitenta, podle míry diverzifikace portfolia (např. částka investovaná do jedné měny, cenného papíru, země nebo emitenta), podle složitosti transakce a podle využití cizích zdrojů.

Níže uvedené druhy rizika mohou ovlivnit každý druh investice:

2. Likvidita

Likvidita nástroje je přímo ovlivňována poptávkou a nabídkou po tomto nástroji. V určitých obchodních situacích může být obtížné nebo dokonce nemožné uzavřít otevřenou pozici. K tomu může dojít například v době rychlých pohybů ceny, pokud cena vzroste nebo klesne natolik, že se podle pravidel dané burzy pozastaví nebo omezí obchodování. Zadání stop-loss pokynu (pokyn k zamezení ztrát) nemusí nutně omezit vaše ztráty na zamýšlenou výši, ale podmínky na trhu mohou zabránit provedení takového pokynu za stanovenou cenu. U mimoburzovních produktů, pokud tak není uvedeno ve smluvních podmínkách, navíc nemusí protistrana daný kontrakt ukončit předčasně nebo daný produkt zpětně odkoupit.

3. Kreditní riziko

Kreditní riziko je riziko ztráty, které představují vypůjčovatelé, dluhopisoví dlužníci či protistrany, které nedodrží své závazky, nebo riziko zhoršení úvěruschopnosti těchto stran.

4. Tržní riziko

4.1. Obecné informace

Cena investic roste nebo klesá v závislosti na tržní poptávce a nabídce, na vnímání investorů a na cenách jakékoliv podkladové či jinak související investice či dokonce na odvětvových a hospodářských faktorech. Tyto mohou být naprosto nepředvídatelné.

4.2. Zahraniční trhy

Jakákoliv zahraniční investice nebo investice s nějakým zahraničním prvkem může být vystavena rizikům zahraničních trhů, které se mohou lišit od rizik na trzích ve Velké Británii. V některých případech mohou být tato rizika vyšší. Potenciální zisky či ztráty z transakcí prováděných na zahraničních trzích nebo v cizí měně budou ovlivněny vývojem příslušných směnných kurzů.

4.3. Nové trhy

Cenová nestabilita na nových trzích může být opravdu extrémní. Mohou se běžně objevovat cenové nesrovnalosti a není neobvyklé ani narušení trhu. Když se zpřístupní nové informace o dané zemi, mohou finanční trhy reagovat dramatickým poklesem anebo růstem cen během velmi krátkého období. Nové trhy obecně postrádají míru transparentnosti, likvidity, efektivity a regulace, kterou mají více rozvinuté trhy. Tyto trhy například nemusí mít zavedená pravidla týkající se manipulace či zneužití informací v obchodním styku či jiné předpisy, které nastavují "stejně podmínky" vzhledem k dostupnosti informací a jejich používání či zneužívání na takových trzích. Tyto trhy může také ovlivnit politické riziko. U některých investic, jako třeba cizoměnové forwardy či deriváty, může být na nových trzích obtížné realizovat určité postupy řízení rizika.

5. Ochrana clearingovým centrem

Na mnoha burzách je realizace transakce „garantována“ danou burzou nebo clearingovým centrem. Tato záruka je však často nastavena ve prospěch člena burzy či clearingového centra a nemůže být vymáhána klientem, který se tak může vystavit kreditnímu riziku a riziku platební neschopnosti firmy, přes kterou se daná transakce realizuje. V žádném případě však neexistuje žádné clearingové centrum pro tradiční opce a za běžných okolností ani pro mimoburzovní nástroje, které se obchodují mimo pravidla dané burzy.

6. Platební neschopnost

Platební neschopnost firmy, se kterou obchodujete, nebo jakéhokoliv makléře zapojeného do vaší transakce může způsobit, že budou pozice uzavřeny či zrušeny bez vašeho souhlasu a dokonce se může stát, že se vám vaše investice nevrátí. Investice sama o sobě také nese riziko platební neschopnosti představované například společnostmi, která daný dluhopis vydala, nebo protistranou v případě mimoburzovních derivátů (zde se riziko týká samotného derivátu a jakéhokoliv zajištění nebo marže, kterou drží protistrana).

7. Měnové riziko

V případě cizoměnových transakcí s deriváty a cennými papíry, které jsou denominovány v jiné měně než váš účet, může mít pohyb ve směnném kurzu jak pozitivní tak negativní dopad na zisky či ztráty z takové transakce. Oslabení měny nějaké země ve srovnání s referenční měnou nebo měnou vašeho portfolia bude mít negativní vliv na hodnotu investice denominované v této měně. Ocenění měn souvisí s mnoha hospodářskými, sociálními a politickými faktory a může se velmi měnit i během obchodování v rámci jednoho dne (intra-day). Některé země mají cizoměnové kontrolní mechanismy, které mohou například pozastavit schopnost směniti nebo převést nějakou měnu nebo mohou danou měnu devalvovat. Zajištění může snížit i zvýšit riziko spojené s konkrétní měnou, ale nedokáže úplně odstranit riziko spojené s proměnlivou hodnotou měn.

8. Úrokové riziko

Úrokové sazby mohou růst i klesat. U úrokové sazby existuje riziko, že se zhorší relativní hodnota cenného papíru, zejména dluhopisu, pokud dojde k růstu úroků. To může mít negativní dopad i na jiné produkty.

9. Regulační/právní riziko

Regulačnímu či právnímu riziku mohou být vystaveny veškeré investice. Návratnost všech investic, zejména pak těch nových, je vystavena riziku regulačních či právních zásahů a změn, které mohou mimo jiné změnit potenciál zisku z dané investice. Právní změny mohou dokonce způsobit, že dříve přijatelná investice se stane nelegální. Může také dojít ke změnám v dalších souvisejících oblastech, jako jsou např. daně, které mohou zásadně ovlivnit ziskovost. Takové riziko je nepředvídatelné a může záviset na mnoha politických, hospodářských a jiných faktorech. Proto je toto riziko vyšší na nových trzích, ale nedá se říci, že existuje naprosto všude. Na nových

tržích je obecně nižší dohled ze strany vlády a menší míra regulace podnikových a odvětvových praktik, akciových burz a OTC trhů. Na některých místech nemusí existovat právní a regulační předpisy upravující investice do cenných papírů, a pokud existují, mohou se uplatňovat či interpretovat nekonzistentně a svévolně a mohou se měnit se zpětnou platností. V mnoha zemích není míra nezávislosti soudního systému a jeho odolnost proti hospodářským, politickým či nacionalistickým vlivům jistá. Soudci a soudy jsou v mnoha zemích obecně nezkušené v oblasti obchodního a podnikového práva. Společnosti čelí riziku, že zákonodárny sbor pozmění zavedené právní předpisy pouze kvůli hospodářským či politickým tlakům nebo nespokojenosti lidu. Neexistuje žádná záruka, že zahraniční investor dosáhne u místních soudů uspokojivé náhrady škody v případě porušení místních právních či regulačních předpisů nebo v případě sporu o vlastnictví majetku. Investor se také může setkat s problémy při prosazování zákonné náhrady škody nebo při získání a prosazování soudního rozhodnutí učiněného cizími soudy.

10. Provozní riziko

Provozní riziko, jako například porucha nebo špatné fungování nezbytných systémů a kontrolních mechanismů, včetně IT systémů, může mít dopad na všechny finanční produkty, ale zejména na držitele akcií představujících vlastnický podíl v dané společnosti. Obchodní riziko, neboli riziko, že bude daná společnost špatně či nekompetentně řízena, může mít také určitý vliv. Tato rizika mohou být zásadně ovlivněna personálními nebo organizačními změnami a obecně řečeno, provozní riziko nemusí být u organizace zvenčí viditelné.

Rizika transakcí a služeb

1. Investiční transakce s potenciálním závazkem

Investiční transakce s dalším potenciálním závazkem, které fungují na bázi marže, vyžadují uhrazení několika částečných plateb namísto zaplacení celé kupní ceny najednou. Pokud obchodujete s futures, CFDs nebo s prodejními opcemi, můžete utrpět ztrátu celé marže, kterou u vaší společnosti uložíte, abyste mohli otevřít nebo si udržet pozici. Pokud se trh vyvíjí pro vás nepříznivě, můžete být vyzván k zaplacení vysoké dodatečné marže v krátkém čase, pokud si chcete danou pozici udržet. Pokud tak ve stanoveném čase neučiníte, může být vaše pozice zrušena se ztrátou a za výsledný deficit ponese zodpovědnost. I když transakce nefunguje na bázi marže, stále může představovat závazek provést za určitých okolností další platby nad rámec jakékoliv částky, kterou jste zaplatil při uzavírání tohoto kontraktu. Výši této částky dalšího potenciálního závazku nelze dopředu určit.

2. Obchodování na marži

Pokud chcete otevřít pozici, musíte mít deponovanou minimální marži/zálohu na krytí rizik. Minimální výši marže stanovuje burza, broker pak má právo ji zvýšit. Každý klient musí mít v každý okamžik obchodování na účtu minimálně hodnotu marže, v opačném případě je broker oprávněn vaši pozici i bez přímého pokynu uzavřít. Za sledování vývoje účtu je zodpovědný klient, nikoliv broker. Marže se obvykle stanovuje především na základě volatility trhu, její výše může být změněna kdykoliv, ve výjimečných případech během dne i několikrát. Jestliže otevřete pozici v době, kdy je nižší marže a následně dojde k jejímu zvýšení, platí pro vaši pozici nová, zvýšená marže, ne původní, platná v době otevření. Při každém zvýšení marže musíte mít dostatek finančních prostředků na její pokrytí. V určitých situacích může nastat i případ, kdy se vaše pozice začne vyvíjet/vyvíjí pozitivně, burza zvýší marže a vy budete i přesto nuceni okamžitě doložit chybějící finanční prostředky nebo pozici uzavřít.

3. Zajištění

Pokud u vaší firmy uložíte nějaké zajištění, bude s ním nakládáno podle druhu transakce a podle místa, kde se transakce provádí. S tímto zajištěním se může nakládat dosti odlišně v závislosti na tom, zda obchodujete na zavedené či určené investiční burze (viz část 3 níže) a podle pravidel této burzy (a souvisejícího clearingového domu) nebo obchodujete na jiné burze nebo dokonce mimo burzu. Jakmile se vaším jménem začne obchodovat, může uložené zajištění ztratit označení, že se jedná o váš majetek. I když se vaše obchodování na konci ukáže jako ziskové, nemusíte získat zpátky stejná aktiva jako ta, která jste uložili, a možná budete muset přijmout platbu v hotovosti. Měli byste si u dané firmy zjistit, jak bude s vaším zajištěním nakládáno.

4. Mimoburzovní transakce

FSA některé investiční burzy zařadila na seznam zavedených či určených. Tento seznam naleznete na webových stránkách FSA. Transakce prováděné jinde mohou být vystaveny podstatně vyššímu riziku.

5. Provize a poplatky

Než začnete obchodovat, měli byste si zjistit podrobnosti o všech provizích a poplatcích, které budete muset pokrýt. Pokud jsou některé poplatky vyjádřeny jinak než v absolutní hodnotě (např. jako procento z hodnoty kontraktu), měli byste získat písemné vysvětlení včetně vhodných příkladů, abyste byli schopni určit, jaká bude absolutní výše daného poplatku. Tyto poplatky ovlivní výši vašeho čistého zisku (pokud nějaký vznikne), anebo případně zvýší vaši ztrátu.

6. Pozastavení obchodování a investice na šedých trzích

V určitých obchodních situacích může být obtížné nebo dokonce nemožné uzavřít otevřenou pozici. K tomu může dojít například v době rychlých pohybů ceny, pokud cena vzroste nebo klesne natolik, že se podle pravidel dané burzy pozastaví nebo omezí obchodování. Zadání stop-loss pokynu (pokyn k zamezení ztrát) nemusí nutně omezit vaše ztráty na zamýšlenou výši, ale podmínky na trhu mohou zabránit provedení takového pokynu za stanovenou cenu.

Mohou se uzavřít transakce:

- a) s cennými papíry, jejichž kotace na burze byla pozastavena nebo byla kotace a obchodování s těmito cennými papíry zrušena, nebo u těchto cenných papírů burza vydala pozastavení nebo zákaz obchodování, nebo
- b) s cennými papíry na šedém trhu, což jsou cenné papíry, u kterých bylo zažádáno o kotaci či obchodování na burze, kde se zatím neobchodují a nejsou zde kotovány (kromě případu, kdy byla tato žádost zamítnuta) ani se neobchodují a nejsou kotovány na žádné jiné burze.

Nemusí existovat dostatek veřejně dostupných informací, na základě kterých by bylo možné se rozhodnout takové cenné papíry koupit nebo prodat.

7. Uložená hotovost a majetek

Měli byste se seznámit se způsoby, jak jsou vaše finanční prostředky a jiný majetek uložený pro domácí a zahraniční transakce chráněny, zejména pokud se firma dostane do platební neschopnosti (konkurz, insolvence). Výše finančních prostředků či majetku, který můžete získat v takovém případě zpět, se může řídit specifickými právními předpisy či místními pravidly. V některých jurisdikcích je majetek specificky označený jako váš rozdělován v případě deficitu stejným způsobem jako peněžní prostředky.

8. Stabilizační opatření

Mohou se provádět transakce s cennými papíry, jejichž cena mohla být ovlivněna stabilizačními opatřeními. Stabilizace umožňuje uměle udržet tržní cenu cenného papíru během prodeje nové emise cenných papírů veřejnosti. Stabilizace může ovlivnit nejen cenu nové emise ale i jiných souvisejících cenných papírů. Regulátoři umožňují provádět stabilizaci, jelikož když přijde nová emise poprvé na trh, může její cena na nějakou dobu klesnout, než se najdou kupci. Stabilizace tomuto trendu zabraňuje. Stabilizaci provádí "stabilizační manažer" (obvykle firma zodpovědná za uvedení nové emise na trh). Za předpokladu, že se stabilizační manažer řídí přesně stanovenými pravidly, je oprávněn zpětně vykupovat cenné papíry, které byly dříve prodány investorům nebo přiděleny institucím, které se rozhodly si je neponechat. Tento krok může způsobit, že se cena daného cenného papíru udrží na vyšší úrovni, než by jinak byla během stabilizace schopna.

Pravidla stabilizace:

- a) omezit období, během kterého může stabilizační manažer stabilizovat novou emisi,
- b) pevně stanovit cenu, na které může provést stabilizaci (v případě akcií a opčních listů, ne v případě dluhopisů),
- c) požadovat po stabilizačním manažerovi prohlášení, že může stabilizovat, nicméně nemusí uvádět přesně kdy tak činí.

To, že je nová emise či související cenný papír stabilizován, by se nemělo brát jako ukazatel míry zájmu investorů ani jako ukazatel ceny, za kterou jsou investoři ochotni takové cenné papíry kupovat.

9. Investice bez možnosti okamžité realizace

Jak u investic obchodovaných na burze tak u mimoburzovních investic se může stát, že nebude možné je okamžitě realizovat. Jedná se o investice, jejichž trh je nebo by mohl být omezený. Proto může být obtížné stanovit jejich tržní hodnotu anebo uzavřít otevřenou pozici v těchto investic.

10. Strategie snižující riziko

Vydání určitých pokynů (např. pokynů „stop-loss“, tam kde to burzovní nebo tržní pravidla či zákon povoluje, nebo pokynů „stop-limit“), které jsou určeny k omezení ztrát na určitou úroveň, nemusí být účinné vzhledem k tomu, že tržní podmínky mohou způsobit, že takovéto pokyny mohou být nevykonatelné nebo realizovatelné za horší ceny, než je uvedeno v pokynu. Strategie používající kombinace pozic, jako např. pozice „spread“ a „straddle“, mohou být stejně tak riskantní jako držení „dlouhých“ či „krátkých“ pozic.

Konkrétní investiční strategie s sebou nesou své vlastní konkrétní rizika.

„spread“ a „straddle“ :

kombinace různých pozic (dlouhých, krátkých), a to vnitrokomoditně nebo mezikomoditně. Tyto kombinace, ať už u termínových kontraktů nebo opcí, redukuje riziko při obvyklých fluktuacích cen komodit.

Vnitrokomoditní spread (intra-commodity spread) :

jedná se o obchodování s kombinací dlouhých a krátkých pozic termínových kontraktů jedné komodity se dvěma nebo více dobami splatností kontraktů.

Mezikomoditní spread (inter-commodity spread) :

jedná se o obchodování s kontrakty dvou a více různých komodit, obvykle se stejnou dobou splatnosti a s určitým společným cenovým vývojem.